

CVIČEBNÍ LISTY.

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

Číslo 8.

Ročník I.

Plukovník ŠINDELÁŘ:

Návod pro taktické rozhodnutí a vydávání rozkazů.

I. Rozhodnutí:

Nežli velitel přikročí k vydání rozkazu, musí si býti přesně vědom toho, čemu chce. To jest jeho myšlenka, idea. Ze všech možných cest, vedoucích k tomu, co chce, musí si vybrati jednu, podle jeho mínění nejlepší; musí se rozhodnouti.

Rozhodnutí obsahuje: úmysl velitele pro celek: co? jak? a jeho provedení: dispoiční skupiny a jich úlohy.

Rozhodnutí musí býti velitelem zcela určitě a přesně formulováno a tvoří nejdůležitější část rozkazu.

Rozhodnutí se opírá v první řadě:

o vlastní úlohu: tato jest dána buď rozkazem (instrukcí) představeného velitelství, nebo vysvitá z poměru k jiným vlastním vojskům (předvoj, boční voj, zadní voj atd.), nebo vyplývá ze změněných poměrů, které nutí k změně úlohy dané rozkazem neb které samy vyžadují úchyly jiné a pod.

Bez jasné znalosti vlastní úlohy jest nemožno se rozhodnouti účelně.

Při rozhodování musím vzíti v úvahu:

A. Nepřátelskou situaci

a) Jak byl nepřítel v určitý čas seskupen; to značí: jaké máme zprávy a jak a co bylo skutečně konstatováno, tedy co bylo skutečností;

b) jak může vypadati situace v okamžiku, kdy se rozhodují, to jest: jaký jest obraz, který si rozkazující činí, na základě známé skutečnosti a na základě úsudku o pravděpodobné činnosti nepřítele;

c) poměry terénu a potřebný čas k provedení záměrů (úmyslů), které od nepřítele předpokládáme (které situace může nepřítel dosáhnouti);

d) která akce (činnost) nepřátelská by byla pro vlastní úkol nejnepříznivější, která by jej mohla nejvíce rušiti, neb snad i změniti;

e) jakým způsobem mohu zameziti rušení svých záměrů (úmyslů).

B. Svou vlastní situaci,

jež obsahuje zejména:

- a) přítomnou situaci podřízených těles, oddílů atd. (jich seskupení, dosavadní úlohy skupin),
- b) situaci vlastních sousedních vojsk (vpravo, vlevo, vpředu, vzadu),
- c) poměry terénu (prostorové poměry) k provedení vlastního úmyslu a k tomu potřebný čas,
- d) jaké situace má být nebo musí být dosaženo,
- e) jaké situace může být dosaženo,
- f) jaké úlohy se naskytanou,
- g) které bojové skupiny je provedou,
- h) které nové přeskupení se musí ihned provést,
- i) které se má pouze připravit,
- k) technické a zásobovací možnosti (úprava terénu, zásobování střelivem, materiálem, potravinami atd.).

Tento chod myšlenek se neděje ovšem přesně v naznačeném pořadí. Nezbytno však jest důkladně se vmyslet do situace tak, aby velitel měl přehled všech eventualit; situaci nelze předem vidět, jaká bude, nýbrž velitel může mít pouze představu o tom, jak by si situaci mohl přát; dovolí-li tomu poměry, aby se zamýšlená situace stala skutečností, nelze předem předvídati.

Cílá představivost, jasné představy o prostorových poměrech v terénu (vzdálenost, rozloha, poměry výhledu a krytu) jsou k tomu žádoucí.

Zvláště při taktickém rozhodnutí podle mapy (plánu) jest nutné předcházející studium terénu (tvary, vyvýšení, převýšení, porost).

Cenné jest adjustování map zakreslením situací skutečných a v určitou dobu předpokládaných. Při rozhodnutí a ještě více při vydání rozkazů se střež unáhlení. Vždy uvaž, že změna vydaných rozkazů prozrazuje nejistotu velitelovu, kterážto se přenáší na všechny jemu podřízené oddíly.

II. Rozkazy:

Před vydáním rozkazů musíme si uvědomiti:

1. a) Kde jest velitel,
b) kde jsou dosavadní jednotky (skupiny) a jich velitelé,
c) které rozkazy (úlohy) byly dosud vydány.
2. Kdo obdrží rozkazy a jaké jest jich pořadí.

U každého rozkazu nutno udati:

- kdo? (na př. plk. N. velí),
kde? (na severním okraji vesnice H.),
kdy? (ve 14 hodin),
komu? (veliteli předvoje majoru K.),
jak? (osobně ústně [v přítomnosti koho]),
osobně telefonicky,
osobně prostřednictvím pobočníka,

písemně prostřednictvím cyklisty,
písemně prostřednictvím jezdce (ordonance),
opticky prostřednictvím signální hlídky čís. ...

Obsahem rozkazů jest:

I. Orientace

(první díl rozhodnutí):

a) Záměr rozkazovatelův potud, aby dotyčný podřízený velitel mohl jednati ve smyslu rozkazu i při změněných poměrech,

b) nepřátelská a naše vlastní situace: potud, pokud podřízenému veliteli je jí zapotřebí, aby mohl posouditi situaci se stanoviska velitele, t. j. po využití zpráv došlých o nepříteli.

II. Sestavení skupin

(jednotné úkoly):

a) Velitel (je-li ho zapotřebí),

b) oddíly: pěchota, dělostřelectvo, jezdecko atd.,

c) ústavy. V menším měřítku jsou to osoby, soumaři, povozy.

Při tvoření nových skupin musí se rozkazovati tak, aby nižší velitel nemusel (co možno) dávat rozkazy doplňující. Musí tedy obdržeti jak velitelé nových a starých skupin, tak i části měnící svoji podřízenost, rozkaz:

a) kdy a kde jsou novému veliteli k dispozici (kde on se nalézá v určité době, aby spojení s ním bylo usnadněno),

b) ví-li o tom dosavadní velitel.

Na základě toho jest pak snadno, aby tato část se dorozuměla s dosavadním velitelem stran odchodu a pod.

c) Dále musí býti velitel nově se tvořící skupiny vyrozuměn, zda obdržely již jeho nové části dotyčné rozkazy, kdy a kde se mu mají podřídit; jsou-li již dirigovány na určité místo, neb mají-li v určitou hodinu na určitém místě jeho rozkazy očekávat, po př. kde a kdy jej mají vyhledati, jde-li o to, aby byly dále upotřebeny.

III. Úloha.

Vždy musí býti udáno jasně a určitě, **co** se od skupiny žádá. „Jak“ jest věcí podřízených velitelů. Tedy jen, je-li toho zapotřebí, dáti direktivy pro provedení podle prostoru a času. Na př.: směry pochodu, cíle, bojové prostory atd., nebo čas, souhra výkonů.

IV. Místo, kde se zdržuje velitel.

V. Přezvědná služba a zajištění.

VI. Spojení.

Služba hlásná (situační hlášení).

VII. Ostatní podrobná nařízení a materiální opatření

vydati jen potud, pokud je zapotřebí změny (odchyly) stávajících předpisů).

- a) Technická opatření: komunikace, opevnění atd.;
- b) munice: na př. rotní muniční vozy;
- c) zdravotnictví: upravení zdravotnické služby;
- d) zásobování: polní kuchyně, kde jsou zásobárny, odběr;
- e) vozba a ostatní.

VIII. Kdo rozkazem podělen.

Rozkazující musí se vždy vmyslet do situace příjemce rozkazů. Příjemce rozkazů musí vědět vše, ale ne více než tolik, co potřebuje vědět ku provedení svého úkolu. Rozkazy dlužno vydávat, aby odpovídaly času, který jest k dispozici, individuálně, plasticky, nikdy ne schematicky.

Rozkazuj podřízeným, hlas nadřízeným a vyrozuměj sousedy!

Plukovník K. WAGNER:

Návod pro taktické aplikační rozmluvy a válečné hry.

II.

Válečné hry.

(Informace.)

Válečné hry na plánu mají ten účel, aby se důstojníci naučili přizpůsobit bitevním situacím, rychle se střídajícím, a aby si osvojili okamžité a správné vydávání rozkazů, které se hodí na tyto situace.

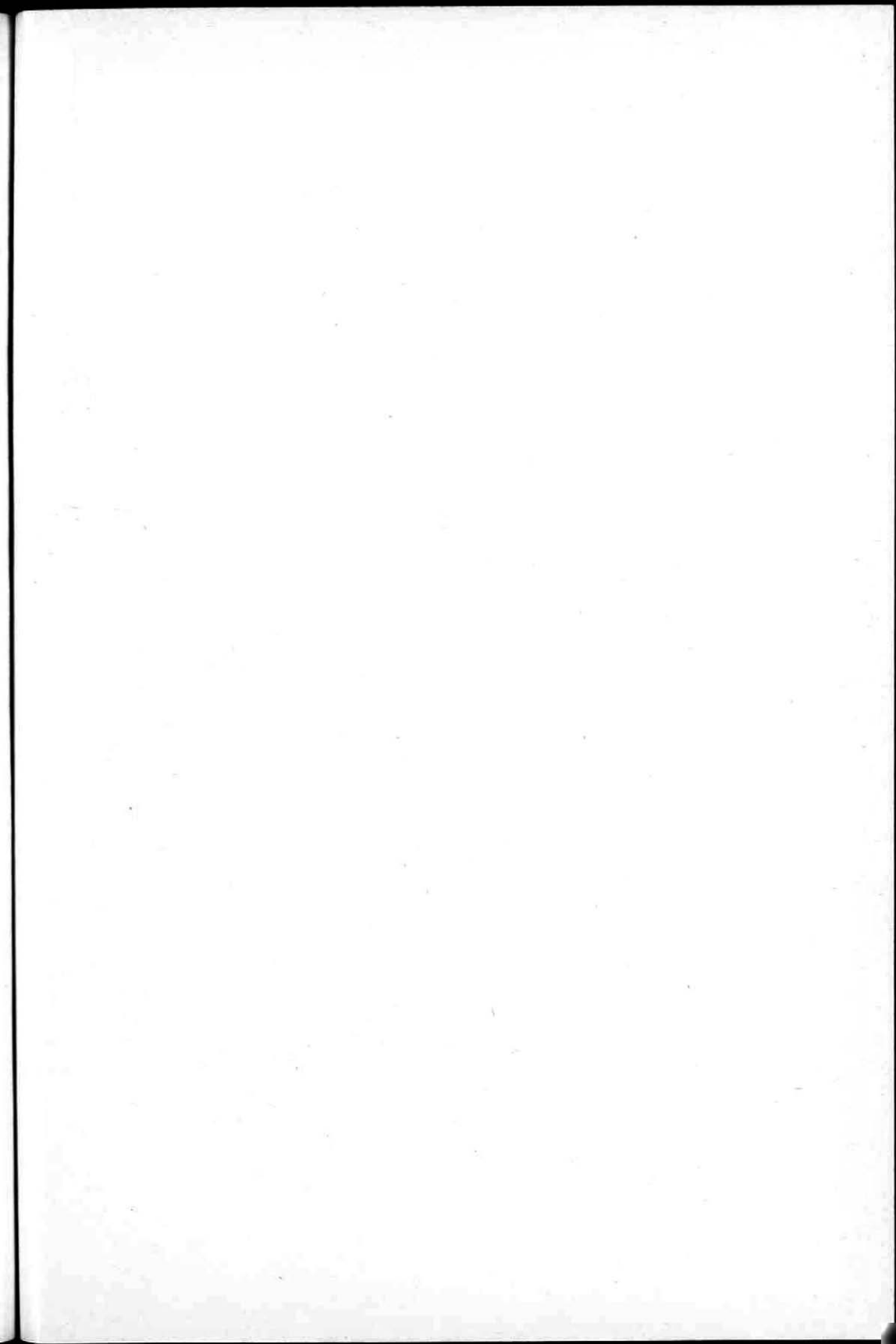
Válečná hra je pokračováním teoretického výcviku důstojníka, započatého takticko-aplikačními rozmluvami, a může být prováděna jen s účastníky, kteří již při takticko-aplikačních rozmluvách prokázali schopnost posuzovat situace a formulovat rozkazy.

Průběh válečné hry skládá se výhradně z „časových tahů a rozkazů“. Posouzení situace a úvahy k provedení úkolu ponechává si velitel strany pro sebe, není-li ovšem výslovně tázan; své rozhodnutí, učiněné na základě rychlého posouzení situace a vlastních úvah, vyjadřuje ve formě doslovných rozkazů.

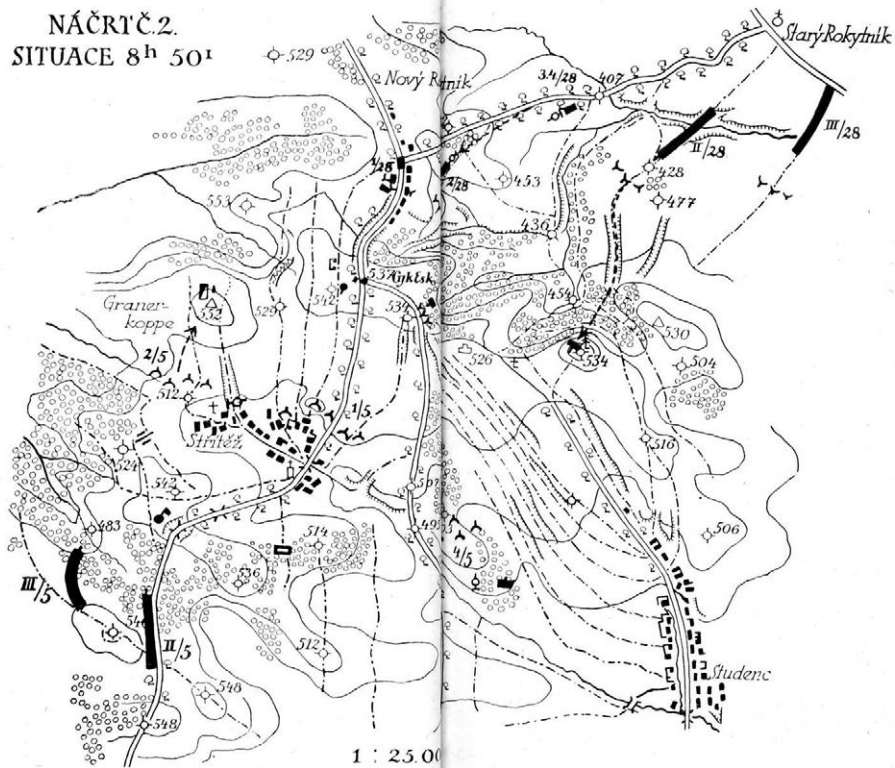
Válečné hry dávají také příležitost k tomu, aby byla vyzkoušena účelnost našeho rozhodnutí, našeho jednání a nařízení proti rovnocennému protivníku; poněvadž každé opatření vyvolává zase opatření se strany protivníkovy, obdržíme také při takovém způsobu vyučování přibližný obraz skutečnosti.

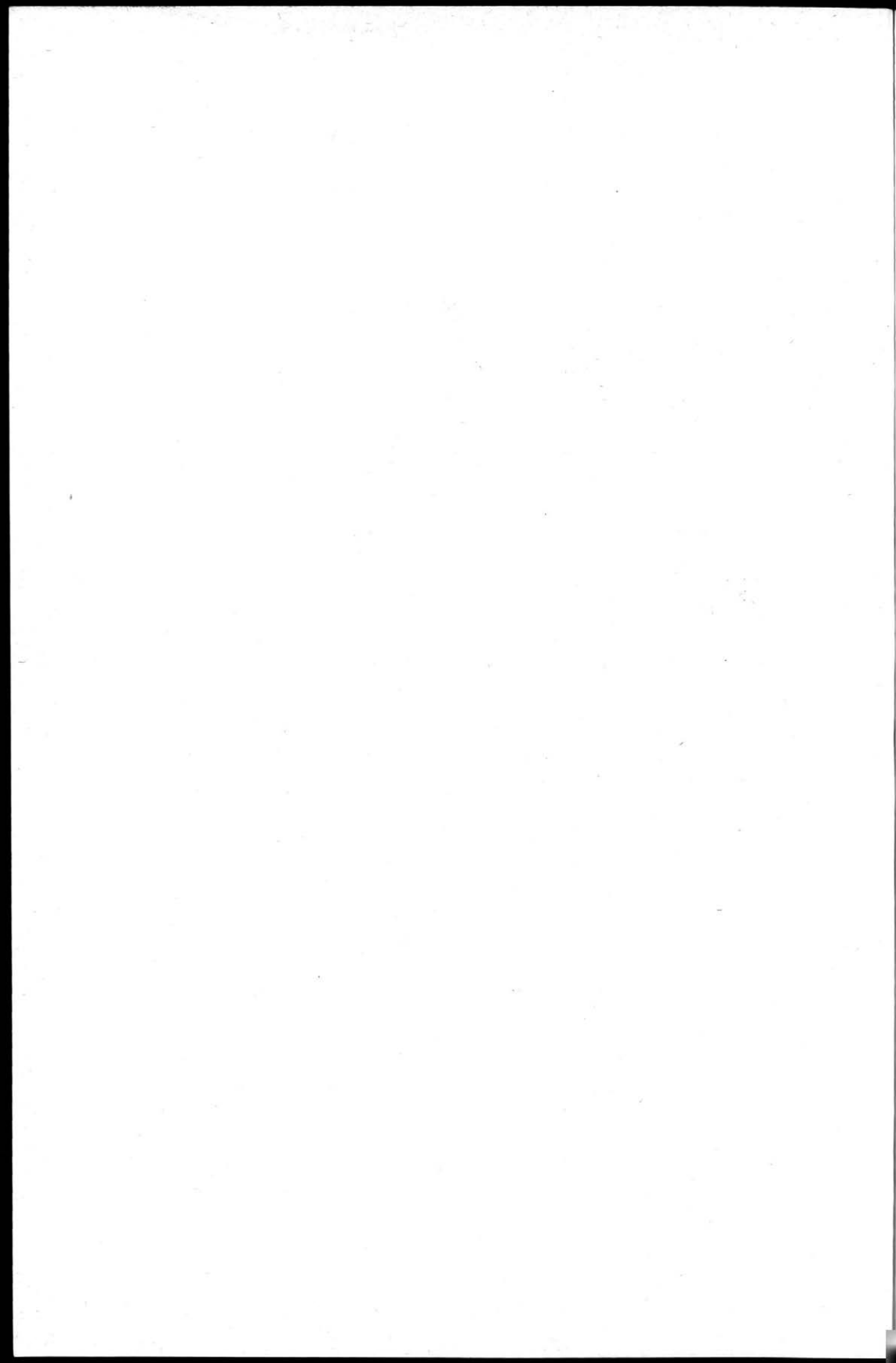
Mezi hrou jest vyloučeno každé zasahování a kritisování řídícího. Velitelé obou stran musí mít úplnou volnost jednání. Neoprávněné zasahování do hry vedlo by jen k tomu, že by se dotčený velitel stal nervosním a že by byl potom ve svém jednání nejistý. Jenom na konci hry má řídící přednésti věcnou kritiku a v ní pak zdůraznit, jak si sám průběh hry představoval a zdali souhlasí s vydanými dispoicemi.

Poněvadž provedení válečné hry závisí na svobodné vůli dvou protivníků, nesmí se řídící divit, má-li hra v deseti případech devětkrát jiný průběh, než jak on si sám představoval. Nestanou-li se hrubé taktické přehmaty, nezáleží na tom; hlavní věc jest, aby

NÁČRT Č. 2.
SITUACE 8^h 50ⁱ

oba protivníci ukázali pevnou vůli a energii při provádění svého úmyslu a daných dispozic.

Rozvrh válečné hry může být dvojitý:

a) buď si vyhledáme na plánu příhodný terén a pak na základě tohoto terénu volíme úlohu pro obě strany,

b) nebo jest nám dána úloha, pak si k ní vyvolíme příhodný plán a terén.

Na vyvoleném terénu vytvoříme si za pomoci mapy v měřítku 1:75.000 nebo 1:200.000 „všeobecnou taktickou situaci“, na jejímž základě jsou nuceni velitelé obou částí buď podle obdrženého rozkazu anebo ze samostatného rozhodnutí vyhledati terén námi vyvolený. Za tím účelem vybudujeme pro oba velitele „námety“ (spočívající na zmíněné taktické situaci) a to takticky správné a se skutečností se shodující (viz připojený příklad válečné hry, a to: náčrt všeobecné situace v textu, námět a rozkaz).

Podotýkáme, že zvláště „rozkaz“ musí být dán vždy v takové formě, aby velitel části neměl nejmenší pochybnosti o tom, co od něho žádáme. Na př.: „Vaší úlohou jest nepřítele vrhnouti zpět“, nebo „Vaší úlohou jest zadržeti postup nepřítele v tom a tom směru“, nebo „Vaší úlohou jest dosáhnouti v tu a v tu dobu toho a toho prostoru“ atd.

Není-li možno, nebo nechceme-li určitý „rozkaz“ dáti (chceme-li vyvolati samostatné rozhodnutí), musíme úmysl velitele celku, kterému dotýčná skupina jest podřízena, oznámiti veliteli strany s největší podrobností a přesností.

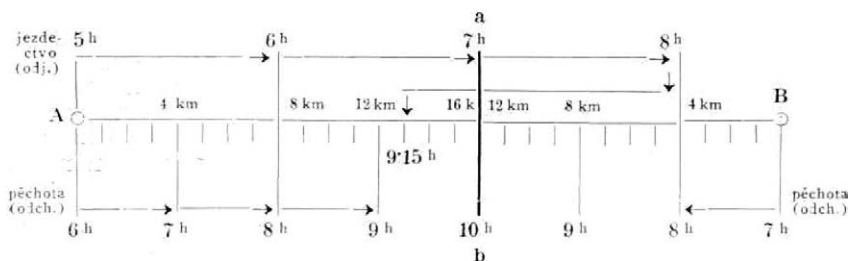
Velmi důležitou složkou pro správný průběh hry jest účelné přidělení vojenských sil, jsoucích k dispozici velitelům stran (pěchoty, dělostřelectva, letectva, jezdeckta, technických zbraní, minometů, pancířových aut, tanků atd.). K tomu budiž podotknuto toto: Straně, která najde ve vyvoleném terénu, na př. při střetnutí, více výhod, budiž přiděleno poměrně méně sil; při útoku a obraně budiž straně, která má útočiti, přiděleno tolik sil, aby měla dostatečnou převahu, zvláště dáme-li obraně tolik času, aby mohla svou posici technicky zesílit. Zvláštní pozornost budiž věnována přidělení dělostřelectva (zvláštních bojových prostředků), které v moderním boji hraje velkou úlohu. Tak musí být vyrovnány na př. těžší kalibry jedné strany větším přidělem lehčích kalibrů na straně druhé atd.

Dalším důležitým činitelem, aby boj byl skutečně přeložen do vyvoleného prostoru na plánu, jest, aby byla přesně a správně ustanovena „nástupní situace“ obou stran a „doba odchodu“ z této situace.

„Nástupní situace“ (situace, kterou hra počíná) musí samozřejmě být upravena podle všeobecné taktické situace a může být přeložena — jde-li na př. o srážku — buď až na místo, kde obě strany před srážkou noclehovaly, nebo mohou obě strany obdržeti rozkaz, aby v určitý čas překročily určité body (linie). Podobně má se věc i při útoku a obraně, zvláště jde-li o boj ve válce zákopové nebo o jednotlivé dílčí akce větších bojů, ať ve válce pohybné nebo posícní, kde nástupní situace bude ve shodě vždy se situací celkovou, na př. se situací záloh, jež mají do boje zasáhnouti.

Aby se předešlo zbytečnému plýtvání časem, doporučuje se, aby při válečné hře, kde jde výhradně o čistě bojovou činnost, byl jako nástupní situace volen onen bod, kde musí nastati na obou stranách na základě došlých zpráv nebo rozkazů nějaké rozhodnutí. Vše ostatní může býti předmětem předběžných písemných prací.

Při stanovení nástupní situace a doby odchodu z ní doporučuje se zachováti na př. při srážce tento postup: Na vyhlédnutém terénu, kde má dojíti ke srážce, naznačíme si tužkou prostor, ve kterém

musí oba předvoje se rozvinouti a s palbou započítí. Rozdělíme-li tento prostor na dvě polovice, obdržíme na př. linku a b. Od této linky odměříme nyní vzdálenost obou míst A a B, kde obě strany noclehují. Vzdálenost západní strany jest na př. 16 km, vzdálenost strany východní 12 km. Počítáme-li pro pěchotu na jednu hodinu pochodu 4 km, potřebuje západní strana 4 hodiny, východní strana pak 3 hodiny, aby došly až k lince ab. Pro určení doby odchodu jest směrodatná vždy strana vzdálenější. Ustanovíme-li na př. odchod strany západní na 6 hodinu dop. (doba odchodu závisí samozřejmě na rozličných okolnostech), musíme ustanoviti odchod strany východní na 7 hodinu dop., aby se obě strany střetly v jednu dobu, t. j. v 10 hodin dop. na lince ab.

Nyní jest třeba ustanoviti místo, na kterém obě strany dostanou buď rozkazy, nebo první zprávy, na základě kterých musí oba velitelé učiniti první samostatná rozhodnutí. Jde-li jen o rozkaz, je to velmi jednoduché; předem vyhotovený rozkaz může býti odevzdán veliteli strany v každé době. Jinak má se však věc, jde-li o zprávy o nepříteli, které mají zaslati orgány výzvědné služby (letci, cyklisté, jezdeckto nebo pěchota atd.), již předem vyslané.

Především budíž podotknuto, že takové zprávy mohou býti dodány jen od výzvědných orgánů, které byly skutečně velitelem strany předem vyslány, a to jen z prostorů, do kterých byly vyslány. Bylo by úplně nesprávné podati na př. veliteli strany zprávu ze směru, ve kterém vůbec žádná opatření neučinil (nejde-li snad o zprávy výzvědných orgánů vyšších neb jiných velitelství, jež mají povinnost hlásiti současně také veliteli strany). Má-li strana k dispozici letce a použila-li jich účelně, jest celá věc také velmi jednoduchá; řídící předpokládá svrnutí letecké zprávy, kde mu líbo. Nesnadnějším jest již věc, mají-li strany k dispozici jen jezdeckto, cyklisty neb dokonce jen pěchotu (v horách) a nejsou-li části těchto výzvědných útvarů již předem v dotyku s nepřítelem. Zde musí býti přivedeny v soulad všechny okolnosti, které pod-

miňují, aby dotyčná zpráva byla dodána v určitý čas veliteli, jako: doba odjezdu hlídek a doba odchodu vojsk, směr a rychlost pohybu hlídek a vojsk, terén, počasí atd.

Předpokládáme-li na př., že při konkrétním příkladu výše uvedeném mají velitelé obou stran k dispozici pro službu výzvědnou jen jezdeckto, nutno při stanovení bodů, kde mohou obdržeti první zprávy, zachovati tento (schematický) postup: Odjede-li jezdeckto západní strany na př. v 5 hodin dop. (čím dříve můžeme jezdeckto vyslati, tím lépe) a urazí-li při normálním terénu a počasí za hodinu 8 km, srazí se asi v 8 hodin dop. s nepřátelskou pěchotou východní strany, která od 7—8 hod. urazila 4 km. V tuto dobu jest pěchota západní strany u 8 km svého pochodu a obdrží proto asi v 9 hod. 15 min. dop. první zprávu svého jezdeckta (ordonanční jezdcí jezdí rychleji nežli hlídky).

Obdobně provede se výpočet pro stranu východní.

Na základě těchto výpočtů můžeme určití nástupní situaci a odchod z ní na 9 hod. 15 min., t. j. asi 3 km od místa střetnutí a hra započne ihned tím, že odevzdáme velitelům stran došlé zprávy.

K usnadnění postupu řídicího při válečné hře, doporučuje se vždy, aby byla pro obě strany volena stejná doba, kdy má hra zopočítí. Není-li to možno, musí řídicí hleděti, aby v nejbližším časovém tahu bylo pro obě strany docíleno stejné doby. Na př. západní strana započne hru v 7 hod. dop., východní strana v 7 hod. 30 min. dopoledne. K vyrovnání časového rozdílu určí řídicí nejbližší časový tah pro západní stranu na 45', pro východní stranu pak na 15', takže po prvním časovém tahu pracují obě strany ve stejné době, totiž 7 h 45'.

Dále jest třeba, aby řídicí hry měl již připraveny zprávy, které může dáti velitelům stran. Pro začátečníka, který jest pověřen řízením válečné hry, se doporučuje, aby velitelům obou stran doručil námět a rozkaz několik dní před provedením hry s nařízením, aby mu předložili den přede hrou své dispoice pro službu výzvědnou a zajištění pochodu a přiložili oleatu nástupní situace.

Podle oleaty připraví si pak řídicí zprávy, které mohou obdržeti velitelé stran. Že obsah těchto zpráv musí býti ve shodě se skutečností, netřeba zdůrazňovati. Přesné udávání sil, na př.: tolik a tolik praporů, tolik a tolik děl atd., neodpovídá zpravidla skutečnosti, poněvadž ani letcům, ani jezdecktu, není ve skutečnosti často možno učiniti tak přesná udání.

Pro další rozhodnutí velitele strany jest velmi důležitó, aby dodané písemné zprávy byly označeny místem a dobou, kdy bylo učiněno pozorování, zároveň s udáním doby, kdy bylo hlášení odesláno a doručeno.
(Budoucně dále.)

MILAN FUČÍK:

Francouzský předpis o boji pěchoty.

(Pokračování)

Až dosud podali jsme z celé knihy vybrané části za tím účelem, aby naše důstojnictvo bylo co nejrychleji zpraveno o hlavních zásadách a novotách předpisu. Nyní budeme se zabývatí reglementem tím pragmaticky a soustavně.

Kniha, jež má 191 stránek nejdrobnějšího písma (petitu), řadu náčrtků a 2 trojbarevné přílohy (výseky mapy 1 : 20.000), jest velmi bohatá a vyčerpávající.

Dělí se na úvod (préliminaires) a tři oddíly. První se zabývá všeobecným výkladem o pěchotě (généralités sur l'infanterie). Druhý řeší problém ústřední, boj útočný (le combat offensif). Poslední pojednává o obraně terénu (la défense du terrain).

Obrátíme se především k části úvodní, jež má tyto hlavy: 1. Základní zásady. 2. Překvapení a zabezpečení. 3. Spojení a dorozumívání (liaison et transmissions). Rozkazy a zprávy. 4. Mravní síly. Velitel. Vojska. 5. Povinnosti v boji.

V těchto úvodních kapitolách snešena jest v jádru nejnovější doktrína francouzská. K základním poučkám teoretickým pojí se ihned praktický návod o spojení a dorozumívání, které stalo se nervovou soustavou moderního boje mas; je tu zdůrazněn význam předpokladů mravních, jež předcházejí předpoklady hmotné a technické.

Látka, jež za Rakouska byla rozptýlena do tří různých knih (Výcvičný řád, polní služba a služební řád I. díl), soustředěna je tu v jedno, poněvadž tak velí logický sklad myšlení a psychologický princip, který vítězně překonává teoretickou klasifikaci předválečnou, dík trpce nabytým zkušenostem.

*

Na první straně čteme pod řádkou poznámku, nad níž jsme se pozastavili. Právě se tu, že tento prozatímní (podtrženo v originále) reglement vychází dříve, než reglementy pro ostatní zbraně. A proto prý byl tam vřaděn jistý počet údajů a předpisů, které nenáleží docela přesně do oboru reglementu pěchoty, ale jejichž znalost jest nezbytná.

Nechápeme dobře tuto poznámku. Vzbuzuje dojem, že autoři se nerozešli ještě docela upřímně se starým škatulkováním. Tváří se, jakoby bylo možno mysliti si nějakou pěchotu o sobě, nějaké dělostřelectvo o sobě a pod. Jsme toho názoru, že by se mělo říci již jednou a pro vždy v každé moderní armádě: základním předpisem bojovým jest a musí býti reglement pro pěchotu, neboť pěchota boj vede a nese, vše ostatní musí býti pěchotě koordinováno. Moderní boj jest souhrn všech zbraní; pěšák musí znáti elementy této souhry a vědět co nejvíce o těch druhých zbraních. Naproti tomu nelze si mysliti ostatní zbraně, aby neznaly co možná všecko o boji pěchoty.

A tak reglement pěchoty, podle našeho názoru, jest a bude základem a pramenem pro všecko vědění a všecek výcvik celého souboru zbraní (komбатantů). V něm vyložena a uložena jest celá dočasná nauka, zejména taktická. Není to nic jiného, než skutečný kurs „všeobecné taktiky“ (tactique générale).

Z toho plyne, že tento reglement pěchoty jest společný pro všechny zbraně; jeho dokonalá znalost jest podmínkou. Bylo by však pro pěšáka, jako zbraň nejpočetnější, nevhodné a nepraktické, aby pro justament nějaké specialisace reglementů musil hledat základní nauku jinde a musil shánět vědomosti o zbraních ostatních v jejich speciálních reglementech. Na druhé straně stanou se reglementy kratšími a přehlednějšími, omezí-li se na svůj čistě speciální obor a budou-li znalost reglementu pěchoty předpokládati.

Okolnost, kterou se nový reglement jaksi omlouvá, že totiž objevuje se dříve, než reglementy speciální, jest zcela lhostejná a nepotřebuje býti důvodem, ospravedlňujícím podrobnější výklady o povaze a funkcích ostatních zbraní. Bylo by naopak neštěstím, kdyby všechny reglementy vyšly najednou a každý z nich úzkostlivě snažil se mluvit jen a jen o své věci. Proto je zmíněná poznámka pod čarou zbytečná. Právě pro tu svou jednotící funkci jest nový předpis francouzský o boji pěchoty sestaven znamenitě a účelně.

*

V první kapitole úvodu ve třech krátkých větách jest soustředěno jádro teorie. Není tu mnoho nového od Napoleona přes Clausewitze a nemůže tomu býti jinak. Jen způsob vyjádření jest poněkud jiný.

Praví francouzský reglement, že cílem válečných operací jest rozklad (desorganisation) hmotných sil nepřátelských.

Cíl tento jeví se poněkud širším než dříve, kdy říkalo se „zdolati nepřátelskou armádu“. Naproti tomu zdá se nám nepřesné mluví-li nový reglement pouze o „silách hmotných“. Doporučovalo by se položit zde pojem „souhrn mravních sil a hmotných prostředků“. Jsou tu ovšem odstíny v překladu. Jest možno, že pod „forces materielles“ myslí se právě souhrn živých a mrtvých sil, lidí a hmoty, který představuje moderní armáda. U nás říkáme tomu trefně „branná moc“ a myslíme tím celek lidských sil i hmot.

Leč jest možno uvést v rozklad armádu, aniž porážka taková uvede v rozklad také organizaci a mravní sílu vnitrozemí, jež po určité době postaví armádu nově, s novými hmotnými prostředky. Proto zněla by úvodní věta přesněji takto: „Rozklad souhrnu mravních sil a hmotných prostředků nepřátelských jest cílem vojenských operací.“

K další větě, která je od Napoleona obecně uznanou pravdou, přitakáme bez rozpaků: tohoto rozkladu lze dosáhnout pouze bitvou.

Třetí věta úvodního odstavce nese za to všechny známky nového, poválečného nazírání. Praví se tam, že bitva — táž bitva — zahrnuje v sobě akce útočné i akce obranné. Velitelství užívá účelně těch i oněch, podle situace a pojatých úmyslů strategických. Odstavec končí významnou větou, že útok i obrana obsahuje sobě podobné projevy výkonnosti a energie. Tím hned na počátku a contrario vysloven jest zákon, že defensiva nesmí býti nikdy pasivní, že její duch nesmí býti jiný než duch útoku.

Touto formulací jest jakoby ukončen starý spor mezi útokem a obranou. Prohlašuje se epocha naprosté pojmové jednoty boje tak, jako na př. dělostřelectvo jest stále týž dělostřelectvem, ať střílí chvíli granáty, chvíli šrapnely a jindy zase plynovými střelami.

Tato myšlenka pojmové jednotnosti boje ozývá se v knize několikrát. Tak zejména podrobně a bezvýhradně vyjádřena jest o něco dále (str. 3., odst. 4.):

„Dílčí boje, z nichž se bitva skládá... zahrnují v sobě akty ofensivní i defensivní, které se kombinují, anebo těsně za sebou následují. Schopnost přecházeti z konání útočného v postoj obranný a naopak, má býti vyvinuta u vojsk do té

míry, aby se stala jejich druhou přirozeností. Čím níže jdeme po stupnici jednotek, tím více ubývá rozdílu mezi oběma formami boje.“

Považujeme tento bod za jednu z nejvýznačnějších pouček nové doby a nové školy. Boj nabývá tu dokonalé pružnosti a přibližuje se k prapředstavě zápolení dvou zápasníků neb šermířů, u nichž ono stálé střídání útoku a obrany na obou stranách zdá se nám tak přirozené a samozřejmé. Proto také se srovnává nový názor tento s přirozenou podstatou boje a požaduje teoreticky to, co zjistila dlouhá a strašná empirie světové války.

Další dva odstavce první kapitoly mluví odděleně o ofenzivě a defensivě. Je tu ovšem vyjádřen starý zákon, že pouze útok je s to zjednatí rozhodnutí, „zasazovati nepříteli údery rozhodné“. Tato formulace nezdá se nám býti dosti pregnantní. Princip útočný jest povahy prvotní, apriorní, obrana jest pouhou korelací útoku, jest živlem druhotným, odvozeným.

Při této příležitosti možno charakterisovati, abych tak řekl, literárně-technickou stránku reglementu.

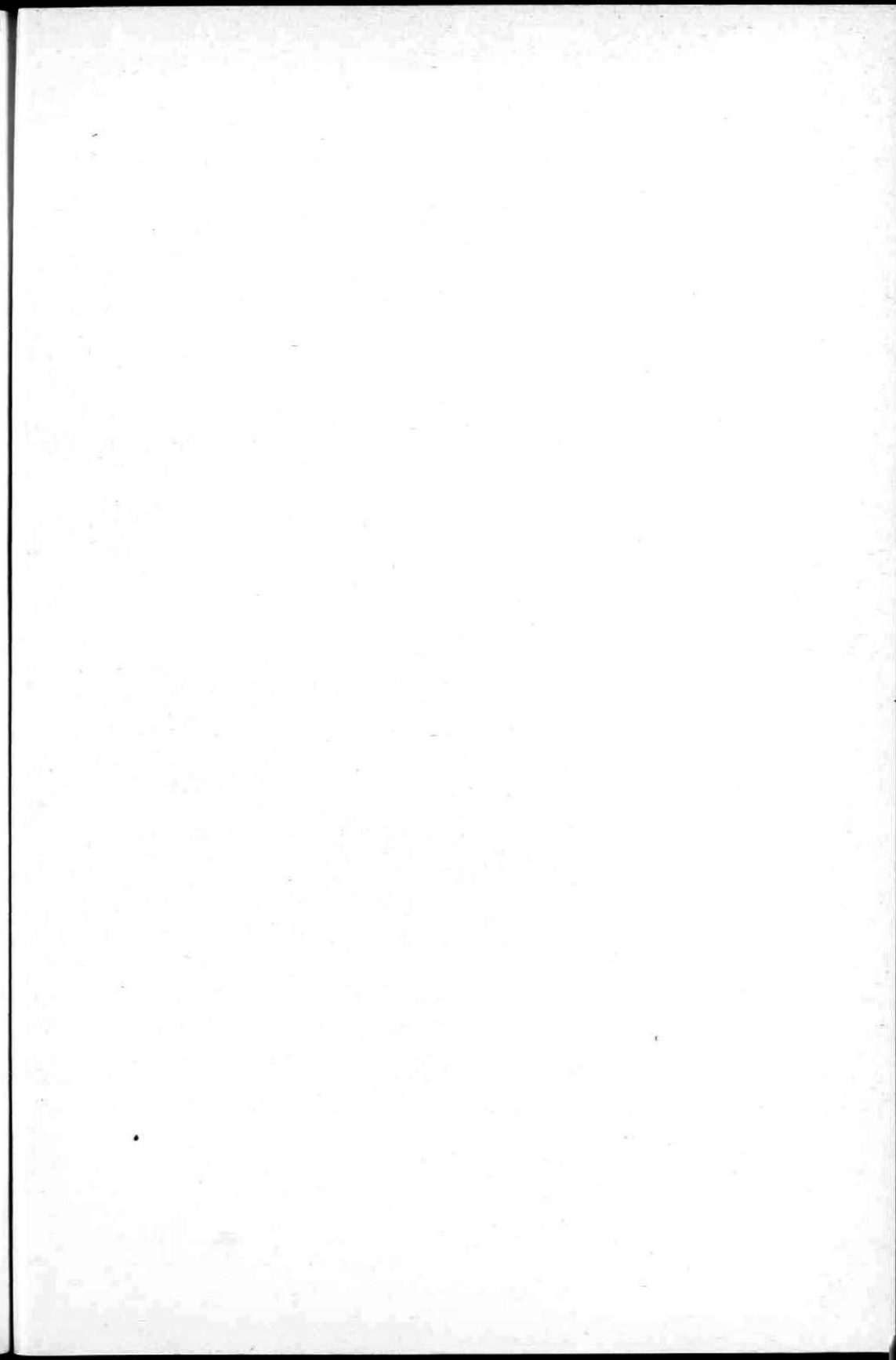
Jest psán převahou řeči jasnou, skvělou, živou a suggestivní. Nic tu není z oné těžkopádné hantýrky komisní, jež bývala i Němcům předmětem posměchu (Armeedeutsch). Místy povznáší se výraznost nového francouzského reglementu na vysokou literární úroveň. Ale jsou tu také místa plochá, téměř žurnalistická, místa, kde vadí nám nepřesnost pojmová a kde se prozrazuje nedostatek cviku v bezvadném vyjadřování idejí, vědeckou metodou dořešených a v pevný řetěz pojmový i logický seřaděných.

Jako příklad uvádíme hned druhou větu 2. odstavce na str. 1. Jest tištěna jako myšlenka význačná kursivou a přece není dobře umístěna na počátku výkladu o podstatě ofenzivy. Praví se tu doslovně: „Nejmocnější fronty lze zlomiti kombinací akcí síly a účinků překvapení“.

Vidíme ihned, že sem tato věta nenáleží, neboť není v ní nic ze základního charakteru ofenzivy. Obsahuje ujištění, nabyté jistě historickou zkušeností, kterému lze věřiti. Ale právě tak defensiva musí kombinovati akce síly s účinky překvapení. Moment překvapení, který vyrostl k významu tak neobyčejnému zkušenostmi světové války, jest stejně žádoucí pro všechny druhy boje a operací.

Dalo by se jistě s užítkem zdůrazniti, že ofensiva nabývá zvýšení naděje na úspěch, je-li sama a priori překvapením pro napadeného; ale ani tato věta nebyla by správně umístěna jako druhá věta hned po obecné a věčné pravdě, že pouze ofensiva může přinést rozhodné výsledky. Třetí věta měla se státi na druhém místě, neboť vyjadřuje základní mohutnost ofenzivní, mravní její převahu, vyvolávající u protivníka psychický efekt prvotní. Právě reglement velmi pěkně. „Kdo první útočí, vyvolává u nepřítele dojem projevením vůle mocnější, nežli jest jeho vůle.“

V témže odstavci posléze se praví: „Překvapí-li nadto útočník protivníka v plném (rozvinutém jeho) manévru, docílí znenamité převahy.“ Tím vyjadřuje se právě cena překvapení v útoku a sem právě, jako vystupňování této ideje, měla býti zařaděna druhá věta, kursivou tištěná, kterou jsme shora kritisovali. (Příště dále.)

NÁČRT Č.3.
SITUACE 9^h 10^h

